

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 16 czerwca 1922 r.

zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Art. 1. Polskie władze i polscy funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości otrzymują następujące oznaczenia:

I. Sądy i prokuratury:

„Sąd Powiatowy w.....” (dotychczas: Amtsgericht in.....);
 „Sąd Okręgowy w.....” (dotychczas: Landgericht in.....);
 „Sąd Apelacyjny w.....” (dotychczas: Oberlandesgericht in.....);
 „Prokuratura” (dotychczas: Staatsanwaltschaft).

II. Oddziały sądowe:

„Sąd Ławniczy przy Sądzie Powiatowym w.....” (dotychczas: Schöffengericht beim Amtsgericht in.....);

„Sąd Pokoju przy Sądzie Powiatowym w.....”;

„Wydział Hipoteczny Sądu Powiatowego w.....” (dotychczas: Grundbuchamt des Amtsgerichts in.....);

„Wydział cywilny”;
 „Izba cywilna” (dotychczas: Zivilkammer);
 „Izba dla spraw handlowych” (dotychczas: Kammer für Handelssachen);
 „Izba karna” (dotychczas: Strafkammer);
 „Senat cywilny” (dotychczas: Zivilsenat);
 „Senat karny” (dotychczas: Strafsenat);
 „Sekretarjat sądu” (dotychczas: Gerichtsschreiberei).

III. Stanowiska sędziowskie i aplikantura sądowa:

„Prezes Sądu Apelacyjnego” (dotychczas: Oberlandesgerichtspräsident);
 „Wiceprezes Sądu Apelacyjnego” (dotychczas: Vicepräsident des Oberlandesgerichts);
 „Prezes Senatu przy Sądzie Apelacyjnym” (dotychczas: Senatspräsident beim Oberlandesgericht);
 „Sędzia Sądu Apelacyjnego” (dotychczas: Oberlandesgerichtsrat);
 „Prezes Sądu Okręgowego” (dotychczas: Landgerichtspräsident);
 „Wiceprezes Sądu Okręgowego”;
 „Dyrektor przy Sądzie Okręgowym” (dotychczas: Landgerichtsdirektor);
 „Sędzia Sądu Okręgowego” (dotychczas: Landgerichtsrat);
 „Naczelnik Sądu Powiatowego” (dotychczas: Aufsichtführender Richter);
 „Sędzia powiatowy” (dotychczas: Amtsgerichtsrat);
 „Asesor sądowy” (dotychczas: Gerichtsassessor);
 „Sędzia pokoju”;
 „Aplikant sądowy” (dotychczas: Referendar).

IV. Stanowiska prokuratorskie:

„Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym” (dotychczas: Generalstaatsanwalt beim Oberlandesgericht);
 „Zastępca prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym” (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Vertreter des Generalstaatsanwalts beim Oberlandesgericht);
 „Podprokurator przy Sądzie Apelacyjnym” (dotychczas: Erster Staatsanwalt beim Oberlandesgericht);
 „Prokurator przy Sądzie Okręgowym” (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Leiter der Staatsanwaltschaft beim Landgericht);
 „Podprokurator przy Sądzie Okręgowym” (dotychczas: Staatsanwaltschaftsrat);
 „Podprokurator pomocniczy przy Sądzie Okręgowym”;
 „Podprokurator przy Sądzie Powiatowym” (dotychczas: Amtsanwalt);
 „Zastępca podprokuratora przy Sądzie Powiatowym” (dotychczas: Termindelegierter).

V. Stanowiska urzędników sekretarjatów sądów:

„Naczelnny sekretarz sądowy”;
 „Starszy sekretarz sądowy”;
 „Sekretarz sądowy”;
 „Podsekretarz sądowy”;
 „Rejestrator sądowy”;

„Aspirant sądowy”;
 „Praktykant sądowy”;
 „Kancelista”.

VI. Stanowisko urzędników skarbowości sądowej określi zarząd wymiaru sprawiedliwości w osobnym rozporządzeniu.

VII. Urzędnicy wykonawczy:
 „Komornik sądowy”;
 „Pomocnik komornika sądowego”.

VIII. Woźni:
 „Naczelný woźny”;
 „Starszy woźny”;
 „Woźny”;
 „Pomocnik woźnego”.

Art. 2. Niemiecka ustawa o ustroju sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 r. (Dz. U. Rzeszy 1877, str. 41; 1898, str. 371) ulega następującym zmianom:

1. § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnienie do piastowania urzędu sędziowskiego nabywa się przez złożenie egzaminu sędziowskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego albo w Województwach Poznańskim lub Pomorskim.

Dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego musi poprzedzić trzyletnia aplikacja sądowa.

Aplikantem sądowym może zostać obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który wykaże:

- 1) że z pomyślnym wynikiem zdał trzeci egzamin, przepisany dla Sekcji prawniczej Wydziału prawa i nauk ekonomiczno-politycznych Uniwersytetu Poznańskiego, lub
- 2) że, nie mając uprawnień do zdawania egzaminu, pod L. 1) przytoczonego, zdał z pomyślnym wynikiem:
 - a) egzamin aplikancki po dniu 10 stycznia 1919 r. wedle przepisów, obowiązujących w Województwach Poznańskim lub Pomorskim, albo
 - b) egzamin referendarjuszowski wedle przepisów niemieckich lub pruskich najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo
- 3) że ukończył wydział prawny któregośkolwiek z polskich uniwersytetów państwowych i z pomyślnym wynikiem zdał wszystkie, na owym wydziale przepisane egzaminy teoretyczne.

Minister Sprawiedliwości może wyjątkowo dopuścić do aplikacji sądowej obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli wydział prawny uniwersytetu zagranicznego”.

2. § 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionym do piastowania urzędu sędziowskiego jest dalej każdy zwyczajny profesor prawa jednego z polskich uniwersytetów państwowych”.

3. § 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionymi do piastowania urzędu sędziowskiego są także prawnicy, którzy wedle przepisów niemieckich lub pruskich złożyli egzamin asesorski najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze ro-

syjskim, nabyli kwalifikacje na sędziego lub adwokata, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim w cieszyńskiej części Województwa Śląskiego lub w b. Bośni i Hercegowinie, nabyli kwalifikacje na sędziego, adwokata lub notariusza”.

4. W § 10 dodaje się dalsze postanowienia o brzmieniu następującem:

„Zarząd Sprawiedliwości może mianować sędziów pokoju także z pośród osób, nie mających kwalifikacji, wymaganych w §§ 2, 4 lub 5.

Sędziów pokoju mianuje się na okres trzech letni; z ważnych przyczyn może nastąpić wcześniejsze zwolnienie od obowiązków sędziowskich.

Sędziowie pokoju i ich zastępcy składają przysięgę wedle roty, przepisanej dla sędziów; pod względem służbowym i dyscyplinarnym uważa się ich na równi z sędziami powiatowymi.

Każdy sędzia zawodowy, urzędujący przy sądzie, przy którym ustanowiono sąd pokoju, winien sędziemu pokoju udzielać potrzebnych wyjaśnień w kwestjach prawnych, wchodzących w zakres właściwości sądu pokoju”.

5. § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 2—9 nie stosują się do sędziów handlowych, ławników, sędziów niezawodowych i do przysięgłych.

Do sędziów pokoju nie stosują się postanowienia §§ 6—8”.

6. § 22 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na czele sądów powiatowych stoją albo mianowani naczelnicy albo sędziowie, którym kierownictwo poruczono.

Każdy sędzia powiatowy załatwia należące do niego sprawy jako sędzia jednostkowy.

Czynności sędziego w mniejszym sądzie powiatowym można poruczyć sędziemu innego sądu”.

7. W § 23 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1) spory o roszczenia z prawa majątkowego, których przedmiot w gotówce lub w wartości pieniężnej nie przekracza kwoty dziesięć tysięcy marek”.

b) pod L. 2 umieszcza się po słowach:

„2) spory o szkodę wyrządzoną przez zwinę” słowa: „wszystkie roszczenia o spełnienie uzasadnionego przez małżeństwo lub pokrewieństwo obowiązku utrzymania”.

8. Napis czwartego tytułu otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju”.

9. § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla przeprowadzania rozprawy i rozstrzygnięcia w sprawach karnych tworzy się w sądach powiatowych sądy ławnicze albo obok lub zamiast nich sądy pokoju”.

10. § 26 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju składają się z przewodniczącego i dwóch ławników; przewodniczącym jest w sądzie ławniczym sędzia powiatowy, a w sądzie pokoju sędzia pokoju”.

11. W § 27 wprowadza się zmiany następujące:

a) po słowach: „Sądy ławnicze” dodaje się w nawiasie słowa: „sądy pokoju”.

- b) L. 3 b. otrzymuje brzmienie następujące:
 „3 b. dla występku naruszenia miru domowego w przypadku, przewidzianym w § 123 ust. 2 ustawy karnej”;
- c) L. 4, 5, 6 i 7 otrzymują brzmienie następujące:
- „4. dla występku kradzieży w przypadku, przewidzianym w § 242 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy skradzionych nie przenosi trzech tysięcy marek;
5. dla występku sprzeniewierzenia w przypadku, przewidzianym w § 246 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy sprzeniewierzonych nie przenosi trzech tysięcy marek;
6. dla występku oszustwa w przypadku, przewidzianym w § 263 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek;
7. dla występku uszkodzenia rzeczy w przypadku, przewidzianym w § 303 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek”.

12. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) zależy od wartości rzeczy lub wysokości szkody, a przy rozprawie głównej okaże się, że wartość lub szkoda przenosi trzy tysiące marek, sąd orzeknie swoją niewłaściwość tylko wtedy, gdy z innych przyczyn odroczenie rozprawy przedstawia się jako wskazane”.

13. § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla występków, należących do właściwości izby karnej, prokurator może za wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 74, stworzyć właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) przez wniesienie aktu oskarżenia do tegoż sądu. Dotyczy to także zbrodni kradzieży i oszustwa w przypadkach, przewidzianych w §§ 243, 244 i 264 ustawy karnej, oraz zbrodni paserstwa w przypadku, przewidzianym w § 258 ustęp 1 L. 2 ustawy karnej.

Jeżeli przy czynach, sprzeciwiających się przepisom o poborze opłat i dań, władza administracyjna wnosi skargę publiczną, może stworzyć właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) w ten sam sposób jak prokurator”.

14. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile ustawa nie ustanawia wyjątków, ławnicy wykonują w czasie rozprawy głównej urząd sędziowski w pełnej rozciągłości i z równym prawem głosu jak przewodniczący i biorą udział także w tych rozstrzygnięciach, mających zapaść w toku rozprawy głównej, które nie pozostają w związku z wydaniem wyroku i które można wydać także bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Rozstrzygnięcia w sądzie ławniczym, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia powiatowy.

Rozstrzygnięcia w sądzie pokoju, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia pokoju za wyjątkiem mandatów karnych, które wydawać może sąd pokoju tylko w pełnym składzie; wykonanie wyroków w sprawach, podlegających sądowi pokoju, należy do sędziego powiatowego.

W sprawach pilnych może sędziego pokoju w razie jego nieobecności zastąpić sędzia powiatowy tak przy rozprawie głównej jakoteż poza nią, przy czym mandaty karne sędziego powiatowego wydaje bez współudziału ławników”.

15. § 32 L. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. osoby, przeciw którym jest wniesiony akt oskarżenia o zbrodnię lub występki, które mogą pociągnąć za sobą pozbawienie obywatelskich praw honorowych lub zdolności do piastowania urzędów publicznych”.

16. § 33 otrzymuje brzmienie następujące:
 „Do sprawowania urzędu ławnika nie powinno się powoływać:

1. osób, które nie ukończyły jeszcze trzydziestego roku życia;
2. osób, które w okręgu danego sądu powiatowego nie mają miejsca zamieszkania;
3. osób, które dla siebie lub dla swej rodziny pobierają albo w ciągu ostatnich trzech lat pobierały wsparcie ubogich ze środków publicznych;
4. osób, które z powodu ułomności umysłu lub ciała nie są zdolne do sprawowania tego urzędu”.

17. W § 35 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1. członkowie Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Śląskiego, Tymczasowej Rady Wojewódzkiej i Rady Wojewódzkiej Województwa Śląskiego”;

b) L. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„5. osoby, które 65 rok życia ukończyły w chwili powołania lub ukończyłyby z upływem roku administracyjnego”.

18. § 36 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławników mianuje na określony czas prezes sądu okręgowego po wysłuchaniu władz administracyjnych. Mianowanych wpisuje się do list osobnych dla każdego sądu powiatowego”.

19. §§ 37 — 44 uchyla się.

20. § 45 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dnie zwyczajnych posiedzeń sądu ławniczego (sądu pokoju) ustala się na cały rok z góry.

Porządek, w jakim ławnicy mają brać udział w poszczególnych posiedzeniach zwyczajnych, ustali kierownik sądu powiatowego”.

21. § 46 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik sądu powiatowego zawiadomi ławników o dniach posiedzeń, w których mają brać udział, przy czym pouczy ich o skutkach prawnych niestawienia się.

W ten sam sposób zawiadomi się ławników, którzy w ciągu roku administracyjnego będą powoływani”.

22. § 48 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba zarządzenia nadzwyczajnego posiedzenia sądu ławniczego (sądu pokoju), kierownik sądu powiatowego powoła ławników z listy”.

23. § 49 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba przybrania do poszczególnych posiedzeń innych niż powołanych pierwotnie

ławników, zarządzenie odnośnie wydaje kierownik sądu powiatowego.

W przypadkach nagłych może przewodniczący sądu ławniczego (sądu pokoju) zamiast pierwotnie powołanego ławnika na czas rozprawy powołać innego ławnika z listy lub inną odpowiednią osobę".

24. § 52 otrzymuje brzmienie następujące:

"Jeżeli nastanie lub wyjdzie na jaw niezdolność osoby mianowanej ławnikiem, wykreśli się ją z listy ławników na zarządzenie prezesa sądu okręgowego; aż do wydania tego zarządzenia niewolno jej pociągać do pełnienia obowiązków.

Ławnika, co do którego po jego zamianowaniu zajdą lub wyjdą na jaw okoliczności, przy zaistnieniu których nie powinno się powoływać na urząd ławnika, nie należy już pociągać do pełnienia obowiązków; należy zawiadomić o tem prezesa sądu okręgowego.

Zarządzenia powyższe wydaje się po wysłuchaniu prokuratury i interesowanego ławnika.

Zażalenie nie jest dopuszczalne".

25. Ustęp drugi § 53 otrzymuje brzmienie następujące:

"O podaniu rozstrzyga prezes sądu okręgowego po wysłuchaniu prokuratury. Zażalenie nie jest dopuszczalne".

26. Ustęp pierwszy § 54 otrzymuje brzmienie następujące:

"Kierownik sądu powiatowego może ławnika na jego wniosek zwolnić z powodu zaszłych przeszkód od pełnienia obowiązków w poszczególnych dniach posiedzeń".

27. § 55 uchyla się.

28. § 55a otrzymuje brzmienie następujące:

"Ławnicy otrzymują zwrot kosztów podróży i dniowe za każdy dzień pełnienia obowiązków.

Wysokość zwrotu kosztów i dniowego oznaczy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Przyjęcia dniowego odmawiać niewolno".

29. § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

"Na ławników, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybyli w czasie oznaczonym na posiedzenie sądowe albo którzy ze spełnianiem swych obowiązków ociągają się w inny sposób, nakłada się po wysłuchaniu prokuratury w postępowaniu poza rozprawą ustną karę porządkową od pięciu marek do dziesięciu tysięcy marek oraz obowiązek ponoszenia kosztów, wywołanych ich niestawieniem się.

Jeżeli ławnik swoje niestawienie się usprawiedliwi później dostatecznie, można zasądzenie w całości lub w części uchylić.

Przeciw uchwałom powyższym przysługuje skazanemu prawo zażalenia wedle przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu karnem".

30. § 57 uchyla się.

31. Ustęp pierwszy § 58 otrzymuje brzmienie następujące:

"Sąd okręgowy składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby sędziów sądu okręgowego, a w miarę potrzeby także z wiceprezesa i odpowiedniej liczby dyrektorów".

32. § 59 otrzymuje brzmienie następujące:

"W sądach okręgowych tworzy się wydziały, izby cywilne i izby karne".

33. Ustęp pierwszy § 60 otrzymuje brzmienie następujące:

"Przy sądach okręgowych należy w miarę potrzeby ustanowić sędziów śledczych, którzy swoją siedzibę mogą mieć w okręgu sądu okręgowego także poza jego siedzibą".

34. § 61 otrzymuje brzmienie następujące:

"Na posiedzeniach plenarnych przewodniczy prezes. W izbach może przewodniczyć każdy członek sądu okręgowego. Przed początkiem roku administracyjnego prezes oznacza izbę, do której się przyłącza. O podziale przewodnictwa w innych izbach rozstrzyga większością głosów przydium, które stanowią prezes i przewodniczący izb; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego".

35. § 62 otrzymuje brzmienie następujące:

"Przed początkiem roku administracyjnego na cały jego przeciąg rozdzieli się czynności między wydziały i izby oraz wyznaczy na stałe do poszczególnych wydziałów sędziów, a do poszczególnych izb członków, zaś na wypadek przeszkody z ich strony zwykłych zastępców. Każdy sędzia może być członkiem jednej lub kilku izb.

Zarządzenia powyższe można w ciągu roku zmienić tylko wtedy, gdy okaże się to koniecznym ze względu na przeciążenie wydziału lub izby albo wskutek zmiany poszczególnych członków sądu lub trwałej przeszkody w ich urzędowaniu".

36. Ustęp drugi § 63 uchyla się.

37. § 64 otrzymuje brzmienie następujące:

"Prezes może zarządzić, aby poszczególne śledztwa doprowadził do końca sędzia śledczy, którego ustanowienie z upływem roku administracyjnego gaśnie, tudzież, aby izba lub wydział nawet po upływie roku administracyjnego w swym składzie poprzednim rozpoznały i rozstrzygnęły sprawy, w których rozprawa odbyła się już w ciągu roku administracyjnego".

38. Ustęp drugi § 65 otrzymuje brzmienie następujące:

"Prezesa zastępuje we wszystkich innych czynnościach, przekazanych mu niniejszą ustawą, wiceprezes, a w sądach, w skład których wiceprezesa nie wchodzi, najstarszy latami urzędowania, w razie równości tych lat najstarszy wiekiem dyrektor, w sądach zaś, w skład których ani wiceprezesa ani dyrektorowie nie wchodzi, najstarszy latami urzędowania, a w razie równości tych lat najstarszy wiekiem sędzia sądu okręgowego".

39. Ustęp pierwszy § 70 otrzymuje brzmienie następujące:

"Orzecznictwu wydziałów lub orzecznictwu izb dla spraw handlowych podlegają wszystkie spory cywilne, które nie są przekazane sądom powiatowym".

40. W § 72 wprowadza się zmiany następujące:

a) część druga pierwszego zdania ustępu pierwszego otrzymuje brzmienie następujące:

"rozstrzygają one o zażaleniach na zarządzenia sędziego śledczego i sędziego powiatowego (sędziego pokoju) oraz na rozstrzygnięcia sądu ławniczego (sądu pokoju)";

b) drugie zdanie ustępu pierwszego uchyla się.

41. § 73 otrzymuje brzmienie następujące:
"Izby karne jako sądy orzekające są właściwe:

- 1) dla występków, nie należących do właściwości sądów ławniczych (sądów pokoju),
- 2) dla zbrodni, nie należących do właściwości sądów przysięgłych”.

42. § 75 uchyla się.

43. § 76 otrzymuje brzmienie następujące:

„Izby karne jako sądy orzekające są również właściwe do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o odwołaniu przeciw wyrokom sądów ławniczych (sądów pokoju)”.

44. § 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„W wydziale rozstrzyga członek sądu okręgowego jako sędzia jednostkowy; izby cywilne rozstrzygają w gronie trzech sędziów, wliczając w to przewodniczącego.

Izby karne rozstrzygają na rozprawie głównej w gronie dwóch sędziów zawodowych i trzech sędziów niezawodowych,—poza rozprawą główną w gronie dwóch sędziów zawodowych, w którym to gronie przewodniczący ma głos decydujący”.

45. Po § 77 dodaje się § 77 a o następującym brzmieniu:

„Do sędziów niezawodowych stosują się odpowiednio przepisy §§ 31 — 36 i §§ 45—56 z tą zmianą, że w miejsce kierownika sądu powiatowego wstępuje prezes sądu okręgowego, a w miejsce przewodniczącego sądu ławniczego (sądu pokoju) wstępuje przewodniczący izby karnej”.

46. § 80 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy przysięgłych są właściwe dla następujących zbrodni:

- a) zdrada stanu, zdrada kraju (§§ 80—93 ustawy karnej);
- b) zbrodnie przeciw obyczajności w przypadkach, przewidzianych w §§ 176 L. 1, 2; 177 i 178 ustawy karnej;
- c) morderstwo (§ 211 ustawy karnej);
- d) zabójstwo (§§ 212—215 ustawy karnej);
- e) rozmyślne podpalanie (§§ 306 — 308 ustawy karnej”.

47. § 100 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przy sądzie okręgowym zostanie utworzona izba dla spraw handlowych, wstępuje ona w miejsce wydziału według przepisów następujących”.

48. § 103 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przed izbą dla spraw handlowych przystępuje się do rozprawy nad skargą, nie podlegającą jej orzecznictwu, należy na wniosek pozwanego przekazać spór wydziałowi.

Jeżeli skarga albo wniesiona w przypadku, przewidzianym w § 506 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych, skarga wzajemna jako skarga nie podlega właściwości izby dla spraw handlowych, izba ta także z urzędu jest uprawniona do przekazania sporu wydziałowi, dopóki nie odpedzie się rozprawa co do sprawy samej i na podstawie tej rozprawy nie ogłosi się uchwały. Przekazanie z urzędu nie może nastąpić z tej przyczyny, iż pozwany nie jest kupcem”.

49. § 104 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przed wydziałem dopuszczono do rozprawy skargę, podlegającą właściwości izby dla spraw handlowych, należy na wniosek pozwanego przekazać spór izbie dla spraw handlowych. Pozwany, nie

zapisany w rejestrze handlowym, nie może opierać wniosku na tem, że jest kupcem.

Wniosek należy odrzucić, jeżeli skarga wzajemna, wniesiona w przypadku, przewidzianym w § 506 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych, jako skarga nie należałaby do właściwości izby dla spraw handlowych.

Wydział nie ma prawa do przekazania sporu z urzędu.

Wydział ma prawo odrzucić wniosek także wtedy, gdy powód nań się zgodził”.

50. Ustęp pierwszy § 105 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli w sporze, zawistym przed izbą dla spraw handlowych, skargę w myśl § 280 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych rozszerzono przez podanie wniosku o ustalenie stosunku prawnego albo wniesiono skargę wzajemną, a skarga rozszerzona lub skarga wzajemna jako skarga nie podlega właściwości izby dla spraw handlowych, należy na wniosek przeciwnika przekazać spór wydziałowi”.

51. § 105a otrzymuje brzmienie następujące:

„§§ 102—105 stosują się odpowiednio do postępowania w instancji odwoławczej przed izbami dla spraw handlowych z tą odmianą, że w miejsce wydziałów występują izby cywilne”.

52. Ustęp pierwszy § 106 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wniosek o przekazanie sporu z wydziału lub izby cywilnej izbie dla spraw handlowych lub naodwrot jest dopuszczalny tylko przed wdaniem się podającego wniosek w rozprawę co do rzeczy”.

53. § 107 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciw rozstrzygnięciu, przekazującemu spór wydziałowi lub izbie cywilnej albo izbie dla spraw handlowych, niema środka prawnego. Rozstrzygnięcie to jest obowiązujące dla wydziału lub izby cywilnej albo dla izby dla spraw handlowych, którym spór przekazano. Termin do dalszej rozprawy wyznacza się z urzędu i zawiadamia o nim strony”.

54. § 119 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby prezesów senatu i sędziów sądu apelacyjnego, w razie potrzeby także z wiceprezesa”.

55. § 121 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 61 — 68 stosują się odpowiednio”.

56. § 123 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środkach prawnych:

- 1) odwołania przeciw wyrokom końcowym sądów okręgowych w cywilnych sprawach spornych;
- 2) rewizji przeciw wyrokom izb karnych, wydanym w pierwszej instancji w sprawach, w których kwalifikacja w akcie oskarżenia nie opiewa na zbrodnię;
- 3) zażalenia przeciw rozstrzygnięciom sądów okręgowych w cywilnych sprawach spornych;
- 4) zażalenia przeciw karno-sądowym rozstrzygnięciom pierwszej instancji, o ile nie jest uzasadnioną właściwością izby karnej”.

57. § 124 otrzymuje brzmienie następujące:
„Senaty sądu apelacyjnego orzekają w gronie trzech sędziów, wliczając w to przewodniczącego”.

58. § 135 otrzymuje brzmienie następujące:
„W cywilnych sprawach spornych Sąd Najwyższy jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środku prawnym rewizji przeciw wyrokowi końcowemu sądu apelacyjnego i zażalenia, wymienionego w ustępie drugim § 127 i w ustępie trzecim § 554a ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych”.

59. § 136 otrzymuje brzmienie następujące:
„W sprawach karnych Sąd Najwyższy jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środku prawnym rewizji przeciw wyrokowi izb karnych, wydanym w pierwszej instancji, o ile nie jest uzasadniona właściwość sądu apelacyjnego, i przeciw wyrokowi sądów przysięgłych”.

60. § 138 uchyla się.

61. W § 143 wprowadza się zmiany następujące:

a) Ustęp pierwszy L. 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„3) przy sądach powiatowych oraz sądach ławniczych (sądach pokoju) jeden lub więcej urzędników podprokuratury; w razie potrzeby można tworzyć podprokuratury przy sądzie powiatowym, wspólne dla kilku sądów powiatowych oraz sądów ławniczych (sądów pokoju), należących do obwodu tego samego sądu okręgowego”.

b) ustęp drugi otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakres działania podprokuratorów przy sądach powiatowych nie rozciąga się na postępowanie przed sędzią powiatowym celem przygotowania skargi publicznej w sprawach karnych, podlegających właściwości sądów innych, niż sądów ławniczych (sądów pokoju)”.

c) Jako ustęp trzeci dodaje się przepis następujący:

„Prokurator przy sądzie apelacyjnym może zastępstwo podprokuratora przy sądzie powiatowym w uczestniczeniu przy rozprawach poruczyć ustanowionym w tym celu osobom, którym inne funkcje podprokuratora nie przysługują”.

62. Ustęp drugi § 146 otrzymuje brzmienie następujące:

„Urzednicy podprokuratury przy sądzie powiatowym mogą pełnić urząd prokuratorski tylko przy sądach powiatowych oraz sądach ławniczych (sądach pokoju)”.

Art. 3. W czasie organizacji sądownictwa polskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego zarząd wymiaru sprawiedliwości może mianować:

A) sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych z pośród osób, uzdolnionych do piastowania urzędu sędziowskiego w myśl §§ 2, 4 lub 5 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia; sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni

przy sądach okręgowych nie są stałymi urzędnikami państwowymi, mogą obok czynności sędziowskich lub prokuratorskich sprawować inny urząd lub zawód, a za czynności sędziowskie lub prokuratorskie otrzymują wynagrodzenie, ustalone w umowie z zarządem wymiaru sprawiedliwości;

B) sędziów śledczych pomocniczych i podprokuratorów pomocniczych przy sądach okręgowych z pośród;

a) aplikantów sądowych z Województwa Śląskiego albo z Województw Poznańskiego lub Pomorskiego albo z pośród tamtejszych prawników, mających kwalifikacje na aplikanta sądowego;

b) prawników z dyplomem ukończenia wydziału prawnego według przepisów, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim;

c) prawników, którzy ukończyli uniwersytet austriacki lub uniwersytet b. dzielnicy austriackiej i wedle przepisów, tamże obowiązujących, złożyli z pomyślnym wynikiem na wydziale prawnym drugi egzamin państwowy.

Do sędziów komisoryjnych nie stosują się postanowienia §§ 6 i 7, a do sędziów śledczych pomocniczych postanowienia §§ 6 i 8 ustawy o ustroju sądownictwa.

Art. 4. Na czas od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia aż do końca odnośnego roku administracyjnego, zarządzenia, określone w §§ 61 i 62 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia, wyda prezes sądu okręgowego.

Przepis ten stosuje się odpowiednio do sądu apelacyjnego.

Art. 5. Działalność sądów przysięgłych zawieszona się.

W czasie zawieszenia sądów przysięgłych właściwymi do przeprowadzenia rozpraw i do orzekania w sprawach, wymienionych w § 80 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia, są izby karne sądów okręgowych, które jednak w sprawach powyższych rozstrzygają przy rozprawie głównej w gronie dwóch sędziów zawodowych i pięciu sędziów niezawodowych.

Art. 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Przepisy, potrzebne do wykonania tego rozporządzenia, a w szczególności także szczegółowe przepisy o sędziach komisoryjnych i podprokuratorach komisoryjnych przy sądach okręgowych oraz o sędziach pokoju i o sądowej służbie kancelaryjnej wyda zarząd wymiaru sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości:

w z. Z. Rymowicz